

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

ÜÇÜNCÜ DAİRE

ERİKAN BULUT - TÜRKİYE

(Başvuru no. 51480/99)

KARAR

STRAZBURG

2 Mart 2006

Bu karar AIHS'nin 44 § 2 maddesinde belirtilen şartlarda kesinlik kazanacaktır. Ancak, üzerinde şekle ilişkin değişiklik yapılabilir.

OLAYLAR

Başvuran, 1961 doğumludur ve İstanbul'da ikamet emektedir. 26 Ağustos 1998 tarihinde, PKK'ya yardım ve yataklık yaptığı şüphesiyle Pendik Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Birimi'ne bağlı polisler tarafından yakalanmıştır. 27 Ağustos 1998 tarihinde, Cumhuriyet Savcısı, aleyhinde kanıt olmadığı gerekçesiyle başvuranın serbest bırakılması talimatını vermiştir. Akabinde, başvuran önce Pendik Hastanesi'ne getirilmiş ve burada kendisini muayene eden doktor başvuranın vücudunda kötü muameleye dair bir darp izi olmadığını belirtmiştir. Daha sonra Pendik Emniyet Müdürlüğü'ne geri getirilmiş ve penceresinde parmalıklar bulunan bir odada bekletilirken polisler tahliye raporunu hazırlamışlardır. Başvuran, beklediği esnada polislerin kendisine ilaçlı çay içirdiklerini ve bunun sonucunda bilincini kaybettiğini iddia etmiştir. Kendine geldiğinde ise hastanede olduğunu belirtmiştir. Emniyet Müdürlüğü binasının beşinci katından aşağıya düşmüştür. Hükümet, başvuranın koşarak pencereden atıldığını ve yalnızca polisler tarafından kullanılan bu odanın parmalıkları olmadığını ileri sürmüştür. 28 Ağustos 1998 tarihli sağlık raporunda başvuranın birkaç kırığı olduğu ifade edilmektedir. Aynı gün, polisler, Mustafa Sezer, Burhanettin Tekler, Mustafa Yüksel ve İsmail Kaya Horta isimli polis memurlarının ifadelerini almış ve bu polislerin hepsi başvuranın beşinci kattan atıldığını teyit etmiştir. Ayrıca, aynı anda odada bulunan İbrahim Nih ve Ali Aydın isimli sivillerin de ifadeleri alınmıştır. Aynı gün, başvuranın ifadesi de alınmıştır. Başvuran kendi iradesiyle pencereden atıldığını itiraf etmiştir. Kimse hakkında şikayetçi olmamıştır. 4 Eylül 1998 tarihinde, başvuranın temsilcisi Pendik Cumhuriyet Savcısı'na şikayet dilekçesi yazmış ve başvuranın pencereden kasıtlı olarak atıldığını ileri sürmüştür. 9 Eylül 1998 tarihinde, Cumhuriyet Savcısı, Sezai Çetin ve Ramazan Hokvan isimli polislerin ifadesini almıştır. 23 Eylül 1998 tarihinde, Cumhuriyet Savcısı, Mustafa Yüksel, Burhanettin Tekler ve Mustafa Sezer'in ifadesini, 28 Eylül 1998 tarihinde ise başvuran ve eşinin ifadesini almıştır. 23 Ekim 1998 tarihinde, Pendik Cumhuriyet Savcısı, aleyhlerine yeterince kanıt bulunmadığından, suçlanan polisler yönüne soruşturma başlatılmamasına karar vermiş ve başvuranın intihara teşebbüs ettiği sonucuna varmıştır. 24 Şubat 1999 tarihinde, başvuranın temsilcisi, Kadıköy Ağır Ceza Mahkemesi'nde bu karara itiraz etmiş ve başvuranın gözaltında kötü muameleye maruz kaldığını ifade etmiştir. 24 Mayıs 1999 tarihinde, Kadıköy Ağır Ceza Mahkemesi, davayı reddetmiştir.

24 Şubat 1999 tarihinde, başvuranın temsilcisi, bu karara, Kadıköy Ağır Ceza Mahkemesi'nde itiraz etmiştir. Avukat, dilekçesinde, başvuranın, polis nezaretinde olduğu sürede kötü muamele görmüş olduğunu ifade etmiştir. Başvuranın üzerine su sıkıldığı, kollarından asıldığı ve elektrik şokuna maruz kaldığı iddia edilmiştir. Başvuranın temsilcisi, ayrıca, başvuranın kasti olarak pencereden dışarı atıldığı hususunda şikayetçi olmuştur. Başvuranın temsilcisi, son olarak, içine ilaç katılmış olduğunu düşündüğü bir bardak çayı içtikten sonra başvuranın bilincini kaybetmiş olduğunu iddia etmiştir.

24 Mayıs 1999 tarihinde, Kadıköy Ağır Ceza Mahkemesi, Savcı'nın muhakemesini onaylayarak, davayı reddetmiştir.

12 Temmuz 2001 tarihinde, İnsan Hakları Vakfı'na bağlı bir adli tabip, başvuran hakkında bir rapor sunmuştur. Psikiyatri raporunun ve toksik incelemenin mevcut olmamasına atıfta bulunan doktor, başvuranın, düşüşünden sonra, hastanede tam olarak muayene edilmemiş olduğu sonucuna varmıştır. Başvuranın, İnsan Hakları Vakfı İstanbul Şubesi tarafından özel bir iyileşme programına kaydedilmiş olduğunu belirtmiştir.

HUKUK

I. AİHS’NİN 2. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Emniyet Müdürlüğü Binası’nın beşinci katından düşüşüne atıfta bulunan başvuran, AİHS’nin 2. maddesi uyarınca yaşama hakkının ihlal edilmesinden şikayetçi olmuştur. Söz konusu madde şöyledir:

“1. Herkesin yaşam hakkı yasanın koruması altındadır. Yasanın ölüm cezası ile cezalandırdığı bir suçtan dolayı hakkında mahkemece hükmedilen bu cezanın yerine getirilmesi dışında hiç kimse kasten öldürülemez.”

A. Tarafların iddiaları

1. Başvuran

Başvuran, içine ilaç katılmış çay içmek zorunda bırakıldığını ve polis memurları tarafından kasten pencereden dışarı atıldığını iddia etmiştir. Bu olayın sonucunda, ciddi şekilde yaralanmış ve üç ay hastanede kalması gerekmiştir. Başvuran, ayrıca, yerel yetkililerin, iddialarına yönelik etkili bir soruşturma yürütme yükümlülüklerini yerine getirmediğini ileri sürmüştür.

2. Hükümet

Hükümet iddiaları reddetmiştir. Başvuranın iddiaları hakkında yerel yetkililer tarafından tam olarak bir soruşturma yapıldığını ifade etmiştir. Hükümet, ayrıca, başvuranın iddialarının asılsız olduğunu ve başvurunun, başvuru hakkının suistimalini oluşturduğunu ileri sürmüştür.

B. AİHM’nin değerlendirmesi

1. 2. maddenin uygulanabilirliği

Söz konusu durumda, başvurana karşı kullanılan kuvvet nihayetinde öldürücü değildir. Ancak, bu, esas itibarıyla, başvuranın 2. madde uyarınca olan şikayetlerinin incelenmeyeceği anlamına gelmez. Metnin bütününe bakıldığında, 2. madde, yalnızca kasten öldürmeyi değil, aynı zamanda, kasıtlı olmayarak yaşama hakkından mahrum etme ile sonuçlanabilecek kuvvet kullanımına izin verildiği durumları da kapsadığını ortaya koymaktadır (bkz. *İlhan – Türkiye* [BD], no. 22277/93, § 75, AİHM 2000-VII ve *Makaratzis – Yunanistan* [BD], no. 50385/99, § 49, AİHM 2004-...). Esasında, AİHM, zarar gören kişi konumunda olduğu iddia edilen kişinin tartışma konusu davranışın sonucunda hayatını kaybetmemiş olduğu durumları içeren, bu hüküm uyarınca olan şikayetleri geçmişte incelemiştir.

AİHM, başvuranın Pendik Emniyet Müdürlüğü Binası’nın 5. katından düşüşünün sonuçta öldürücü olmamasına rağmen, başvuranın ağır yaralar aldığını ve üç ay hastanede kalmasının gerektiğini gözlemler. Üstelik düşmenin sonucunda ölmemiş olması rastlantı eserdir. AİHM, bu nedenle, AİHS’nin 2. maddesinin bu davaya uygulanabilir olduğu kararına varır.

2. Başvuranın düşmesinden yetkililerin sorumlu olduğu iddiasına ilişkin

Yaşama hakkını koruma altına alan ve yaşama hakkından mahrum bırakmanın haklı olabileceği şartları ortaya koyan 2. madde, AİHS'nin en temel hükümleri arasında yer alır ve 15. madde uyarınca, meşru savaş fiilleri sonucunda meydana gelen ölüm hali dışında bu maddenin ihlal edilmesine hak tanınmaz. 3. madde ile birlikte, aynı zamanda, Avrupa Konseyi'ni oluşturan demokratik toplumların temel değerlerinden birini kapsar. Yaşama hakkından mahrum bırakmanın haklı olabileceği şartlar, dolayısıyla, dar anlamda yorumlanmalıdır. Bireylerin korunmasına yönelik bir belge olarak AİHS'nin nedeni ve maksadı aynı zamanda, 2. maddenin, teminatlarını uygulanabilir ve etkili hale getirecek şekilde yorumlanmasını ve uygulanmasını gerektirir (bkz. *McCann ve Diğerleri – İngiltere*, 27 Eylül 1995 tarihli karar, Seri A no. 324, ss. 45-46, §§ 146-147).

AİHM, görevinin yardımcı niteliğine duyarlıdır ve bunun belirli bir davanın şartlarına kaçınılmaz kılınmadığı durumda bir ilk derece mahkemesinin görevini üstlenirken dikkatli olmalıdır (bkz. örneğin, *McKerr – İngiltere* (karar), no. 28883/95, 4 Nisan 2000). Yerel işlemlerin gerçekleştirdiği durumda, yerel mahkemelerin olaylara ilişkin değerlendirmesi yerine kendi değerlendirmesini koymak AİHM'nin görevi değildir ve genel bir kural olarak ellerindeki delilleri değerlendirmek yerel mahkemelere düşer. AİHM, yerel mahkemelerin kararlarına bağlı olmasa da, normal koşullarda, bu mahkemeler tarafından olaylara ilişkin verilen kararlardan sapmasına yol açması için ikna edici unsurlara gerek duyar (bkz. *Klaas – Almanya*, 22 Eylül 1993 tarihli karar, Seri A no. 269, s. 17, §§ 29-30). Ancak, AİHS'nin 2. maddesi uyarınca iddialarda bulunulduğu durumda, AİHM, bazı yerel işlemler ve soruşturmalar yapılmış olsa bile, özellikle tam bir inceleme uygulamalıdır (bkz., *mutatis mutandis*, *Ribitsch – Avusturya*, 4 Aralık 1995 tarihli karar, Seri A no. 336, § 32 ve *Avşar – Türkiye*, no. 25657/94, § 283, AİHM 2001-VII).

AİHM, başvuranın pencereden düşmesine yol açan olaylara ilişkin farklı açıklamaların olduğunu gözlemler. Başvuran, pencereden dışarı kendisinin atladığını ileri sürmüştü ancak başvuranın avukatı onun polis memurları tarafından atılmış olduğunu iddia etmiştir. Ayrıca, görgü tanıkları, başvuranın pencereden dışarı atladığı ve intihar etmeye çalıştığını doğrulamışlardır. Dolayısıyla, Savcı, avukatın iddiasını kanıtlayan yeterli delil olmadığı sonucuna varmıştır.

Yukarıda belirtilenlerin ışığında, AİHM, başvuranın pencereden dışarı polis memurları tarafından atıldığı sonucuna varmak için somut ve delil niteliğinde yeterli temel olmadığını değerlendirir.

Yetkililerin başvuranın yaşama hakkını korumadıkları hakkındaki iddiaya ilişkin olarak, AİHM, 2 § 1. maddenin, Devlet'i yalnızca kasti ve yasadışı öldürmeden kaçınmaya değil aynı zamanda yetki alanı içinde bulunanların yaşamlarını koruma altına almak yönünde uygun adımlar atmaya mecbur kıldığını anımsar (bkz. *L.C.B. – İngiltere*, 9 Haziran 1998 tarihli karar, *Reports* 1998-III, s. 1403, § 36). Bu, uygun şartlarda, bir bireyin suç teşkil eden fiilleri nedeniyle yaşamı risk altında olan başka bir bireyi korumak için önleyici pratik tedbirler almaya ilişkin olarak yetkililerin kesin bir yükümlülüğü olmasına kadar varır (bkz. *Osman – İngiltere*, 28 Ekim 1998 tarihli karar, *Reports of Judgments and Decisions* 1998-VIII, § 115).

Modern toplumları denetlemekteki zorluklar, insan davranışının önceden kestirilememesi ve öncelikler ve kaynaklar açısından yapılması gereken pratik seçimler

gözönünde tutularak, kesin yükümlülüğün kapsamı, yetkililere, yerine getirilmesi olanaksız veya aşırı bir yükümlülük yüklemeyecek şekilde yorumlanmalıdır. Yaşam riskine dair her iddia, yetkililere, bu riskin gerçekleşmesini önlemek için pratik tedbirler almak yönünde bir AİHS şartı getiremez. Nezarette intihar etmek gibi, kendine zarar vermekten kaynaklanan hayat tehlikesi durumunda, kesin bir yükümlülüğün doğması için, yetkililerin kimliği belli bir bireyin yaşamına dair gerçek ve makul bir tehlikenin varlığından haberdar olduklarının veya haberdar olmuş olmaları gerektiğinin ve öyle ise yetkileri dahilinde makul olarak sözkonusu riski engellemesi beklenebilecek önlemler almadıklarının tespit edilmesi gerekir (bkz. *Keenan – İngiltere*, no. 27229/95, §§ 89 ve 92, AİHM 2001-III; *Margaret Younger – İngiltere* (karar), no. 57420/00, 7 Ocak 2003).

AİHM'nin, gözaltında bulunan insanların hassas bir durumda olduklarını ve yetkililerin onları koruma yükümlülüğü taşıdıklarını daha önce vurgulama fırsatları olmuştur. Yetkililerin, kişinin gözaltında aldığı herhangi bir yaraya ilişkin açıklama getirme yükümlülüğü vardır, bu yükümlülük sözkonusu kişinin öldüğü durumlarda bilhassa zorlayıcı olur (bkz., örneğin, *Salman – Türkiye* [BD], no. 21986/93, AİHM 2000 – VII, § 99).

AİHM, hapisane yetkililerinin, görevlerini, sözkonusu her tutuklunun hakları ve özgürlükleriyle uyumlu şekilde yerine getirmeleri gerektiğini kabul etmiştir. Kişisel bağımsızlığı ihlal etmeden kendine zarar verme fırsatlarını azaltabilecek genel tedbirler ve önlemler mevcuttur. Bir tutukluya ilişkin olarak daha sıkı tedbirlerin gerekip gerekmediği ve bunları uygulamanın uygun olup olmadığı davanın şartlarına bağlı olacaktır (bkz., yukarıda anılan, *Keenan* § 91).

Yukarıda belirtilen ilkeler karşısında, AİHM'nin, yetkililerin, Erikan Bulut'un gerçek ve makul bir hayat tehlikesi taşıdığını bildiklerini veya bilmiş olmaları gerektiğini ve öyle ise bu tehlikeyi önlemek için kendilerinden makul olarak beklenebilecek her şeyi yapıp yapmadıklarını tespit etmesi beklenmektedir.

AİHM, başvuranın, nezarette bir gece geçirdikten sonra, olay günü serbest bırakılmak üzere Pendik Emniyet Müdürlüğü Binası'na getirilmeden önce bir doktor tarafından muayene edildiğini anımsar. Tıbbi raporda psikolojik bunalım sözü edilmemiştir ve başvuranın, serbest bırakılmak üzere olduğu gerçeğinin farkında olduğu tartışmasızdır. Sonuç olarak, AİHM, başvuranın hareketleri ve davranışları hakkında, onun hayat tehlikesi taşıdığı konusunda yetkililerin dikkatini çekmesi gereken herhangi bir gösterge olmadığı kararına varır. Başvuranın parmaklıkları olmayan bir odaya getirildiği iddiasına ilişkin olarak, AİHM, tüm tutukluların güvenli bir nezaret ortamında tutulmasını sağlamak konusunda yetkilileri büyük çaba göstermeye davet ve teşvik etse de, başvuranın gerçek ve makul bir intihar riski taşıdığına dair bir delilin olmadığı durumda, polis memurlarının bu hareketinin tek başına AİHS'nin 2. maddesinin ihlaline yol açamayacağını kaydeder.

Bu davanın özel şartlarını göz önünde tutarak, AİHM, makul olarak, ilgili yetkililerin 2. maddenin gerektirdiği şekilde pozitif yükümlülüklerini ihmal etmedikleri sonucunun çıkarılabileceği kararına varır.

AİHM, dolayısıyla, Devlet'in bu davada sorumluluğunun olmadığını değerlendirir ve bu hususta 2. maddenin ihlal edilmediğine karar verir.

3. Soruşturmanın yetersiz olduğu iddiası

Hükümet, soruşturmada herhangi bir kusurun olmadığını ve yetkililerin etkili bir soruşturma yürütmek için gerekli tüm önlemleri aldıklarını ileri sürmüştür.

AİHM, içtihadına göre, Devlet'in 1. madde uyarınca olan "kendi yetki alanları içinde bulunan herkese bu Sözleşme'nin birinci bölümünde açıklanan hak ve özgürlükleri tanıma" görevi ile birlikte, 2. madde uyarınca yaşama hakkını koruma yükümlülüğünün, bireylerin kuvvet kullanımı sonucu ölmeleri halinde bir şekilde etkili bir resmi soruşturma gerektirdiğini anımsar. Bir soruşturmanın asgari düzeyde etkili olmasını sağlayan incelemenin niteliği ve derecesi her davanın kendi koşullarına bağlıdır. İlgili tüm delillerin temelinde ve soruşturma görevinin pratik gerçekleri gözönünde tutularak değerlendirilmelidir (bkz. *Buldan – Türkiye*, no. 28298/95, § 83, 20 Nisan 2004; *Velikova – Bulgaristan*, no. 41488/98, § 80).

Bu davanın olayları hususunda, AİHM, kazadan hemen sonra, yetkililerin, başvuranın Pendik Emniyet Müdürlüğü binasının 5. katından düşüşünde mevcut olan şartları açıklığa kavuşturmak için bir soruşturma başlattıklarını kaydeder.

Bu bağlamda, başvuranın düşüşünden sonra, polis memurlarının bir olay raporu hazırladıkları, kroki çizdikleri ve olayın görgü tanıklarından, dört polis memuru ve iki sivilden ifadeler aldıkları görülmüştür. Bu tanıkların hepsi, tutarlı ifadeler vermiştir ve başvuranın koşup pencereden atladığını gördüklerini açıklamışlardır. Yine aynı gün, başvuranın hastanede ifadesi alınmıştır. Başvuran, bu ifadede, koşarak pencereden atlamış olduğunu ve kimse hakkında bir şikayeti olmadığını doğrulamıştır.

AİHM, başvuranın temsilcisinin, başvuruyu pencereden dışarı polis memurlarının atmış olabileceğine dair endişelerini Pendik Cumhuriyet Savcısı'na 4 Eylül 1998 tarihinde bildirdiği gerçeğini dikkate alır. Bu şikayet üzerine, soruşturma genişletilmiş ve polis memurlarından, başvurudan ve başvuranın eşinden ek ifadeler alınmıştır. Polis memurları, başvuranın koşarak pencereden atlamış olduğunu yinelemiş, ancak, başvuran ne olduğunu anımsamadığını ifade etmiştir. Başvuranın eşi olayın görgü tanığı olmamıştır. Cumhuriyet Savcısı, bu ifadelere dayanarak, başvuranın intihar teşebbüsünde bulunmuş olduğu kararına varmış ve takipsizlik kararı vermiştir.

Ayrıca, yerel Mahkeme'nin Cumhuriyet Savcısı'nın varmış olduğu sonuçlardan farklı bir sonuca varmak için sebep görmemesi nedeniyle başvuranın vekilinin, Kadıköy Ağır Ceza Mahkemesi'ne yaptığı başvuru reddedilmiştir. AİHM bu noktada, başvurana uyuşturucu karıştırılmış çay verildiğine ilişkin iddianın, 28 Eylül 1998 tarihine kadar yetkili makamların dikkatine sunulmamış olduğunu vurgular. Buna ilaveten, başvuranın eşinin, karakolda bulunan polis memurlarının, başvurana bir sıvı içirilmiş olduğunu söylediklerini işitmiş olduğunu ileri sürdüğü de belirtilmelidir. Bu nedenle AİHM, bir ay sonra yapılmış olan toksikolojik araştırma eksikliğinin, yetkili makamlar açısından ihmalkarlık olarak kabul edilemeyeceği kanısındadır.

Yukarıda kaydedilenler ışığında AİHM, yerel makamlarca yürütülen soruşturmanın etkin olduğu kanısındadır. Bu nedenle, bu hususta 2. maddenin ihlal edilmiş olduğu sonucuna varır.

II. AİHS'İNİN 3. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

A. Başvuranın, emniyet müdürlüğü binasının beşinci katından düşüşüne ilişkin

Başvuran, Pendik Emniyet Müdürlüğü Binası'nın beşinci katından düşmesinin, AİHS'nin 3. maddesinin ihlalini teşkil ettiği hususunda şikayette bulunmuştur.

2. maddenin ihlal edilmemiş olduğuna ilişkin gerekçeler ışığında AİHM, 3. madde bağlamında ayrı bir meselenin gün ışığına çıkmadığı kanısındadır.

B. Başvuranın, polis gözetiminde kötü muameleye maruz kaldığına ilişkin

Hükümet, başvuranın iddialarının somut temellerini reddetmenin ötesinde, mesele ile 3. madde uyarınca özel olarak ilgilenmemiştir.

AİHM, AİHS'nin 3. maddesinin ihlal edilmiş olduğu yönündeki delilleri değerlendirirken, "makul şüphenin ötesinde" kanıt standardını uyguladığını hatırlatır (*Avşar, Sevgin ve İnce*, no. 46262/99, § 52, 20 Eylül 2005). Ancak, bu tür bir kanıt, yeterli derecede güçlü, açık ve mutabık kalınmış sonuçların veya çürütülmemiş benzer maddi karinelere birarada yer almasından kaynaklanabilir (*İrlanda/İngiltere*, 18 Ocak 1978 tarihli karar, A Serisi no. 25, sayfa 65, § 161).

AİHM, üstlendiği görevin yardımcı niteliği hususunda duyarlıdır ve özel bir davanın koşulları altında, kaçınılmaz olduğunun kabul edilemeyeceği durumlarda bir ilk derece Mahkemesi'nin rolünü üstlenme konusunda dikkatlidir (bkz., örneğin, *McKerr*). Ancak sözkonusu davada olduğu gibi, AİHS'nin 3. maddesi uyarınca iddiaların sunulduğu durumlarda AİHM, tam bir incelemede bulunmak durumundadır (bkz., *mutatis mutandis, Ribitsch*, § 32, ve *Avşar*, § 283).

Sözkonusu davada başvuran, başvuru formunda, yakalandığı gün Pendik Emniyet Müdürlüğü Binası'nda psikolojik ve fiziksel yönden kötü muameleye maruz bırakılmış olduğunu belirtmiştir. Sözkonusu muamelenin detaylarını belirtmemiştir. AİHM ayrıca başvuranın, kötü muamele iddialarını ilk defa yetkili makamlara 4 Eylül 1998 tarihinde, Pendik Cumhuriyet Savcısı'na sunmuş olduğu dilekçede dile getirmiş olduğunu belirtmiştir. Sözkonusu dilekçede başvuranın vekili, müvekkilinin Pendik Emniyet Müdürlüğü'nde kötü muameleye uğramış olduğu hususunda şikayette bulunmuştur. İddia edilen muameleye ilişkin yetkili makamlara başka özel bir husus iletilmemiştir. Ancak başvuranın avukatı, başvuranı kötü muameleye maruz bırakan polis memurlarından biri olarak Sezai Çetin'in ismini vermiştir. Pendik Cumhuriyet Savcısı tarafından alınan 28 Eylül 1998 tarihli bir ifadede, başvuranın gözaltında tutulduğu sırada kötü muameleye maruz kaldığını reddetmiş olduğunu gözlemlemiştir. Açıkça hakarete uğramış olduğunu ancak kötü muameleye maruz bırakılmamış olduğunu belirtmiş ve itham edilen polis memuru Sezai Çetin'in gözaltı süresince kendisine çok iyi davranmış olduğunu açıklamıştır. Son olarak, başvuranın vekili Pendik Ağır Ceza Mahkemesi'ne, 24 Şubat 1999 tarihinde Pendik Cumhuriyet Savcısı tarafından verilen görevsizlik kararına itiraz eden bir dilekçe daha sunmuştur. Sözkonusu dilekçede başvuranın vekili, başvuranın polis karakolunda hakarete maruz kaldığını, tehdit edildiğini, üzerine basınçlı su püskürtüldüğünü, kollarından asıldığını ve kendisine elektrik şoku uygulandığını belirtmiştir.

Sözkonusu ifadeleri ve 26 ve 27 Ağustos 1995 tarihli doktor raporlarını gözönüne alan AİHM, sözkonusu davada başvuranın, gözaltında tutulmuş olduğu süre içerisinde 3. madde tarafından izin verilmeyen bir muameleye maruz kaldığı konusunda şüphelere yol açan bir takım unsurlar bulunduğunu belirtir.

Öncelikle, başvuranın vekilinin yerel makamlar huzurundaki beyanatları, tutarlı değildir. Başvuranın avukatı, 4 Eylül 1998 tarihli dilekçesinde başvuranın, Pendik Emniyet Müdürlüğü Binası'nda kötü muameleye maruz bırakıldığını belirtirken, 24 Şubat 1999 tarihli dilekçesinde başvuranın, polis karakolunda kötü muameleye maruz bırakıldığını belirtmiştir. Bunun yanında, başvuranın kendisi yerel makamlar huzurunda açıkça gözaltında bulunduğu süre içerisinde kötü muameleye maruz kalmamış olduğunu ileri sürmüştür. Ayrıca, itham edilen polis memuru Sezai Çetin'in, kendisine gözaltında tutulduğu süre içerisinde özellikle nazik davrandığını da belirtmiştir. Ayrıca 26 ve 27 Ağustos 1998 tarihli tıbbi raporlar, başvuranın vücudunda kötü muamele izleri bulunduğunu göstermemiştir.

Sonuç olarak, huzurunda sunulan deliller, makul şüphenin ötesinde başvuranın, kötü muameleye maruz bırakılmış olduğu sonucuna varılmasına olanak vermediği için AİHM, 3. maddenin ihlal edildiğinin kanıtlanmış olduğu kanısında değildir.

III. AİHS'NİN 6. VE 13. MADDELERİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran, polis memurları aleyhindeki iddialarına ilişkin etkin bir iç hukuk yolundan yararlanmasına olanak tanınmadığı hususunda şikayette bulunmuştur. Şikayetini AİHS'nin, ilgili kısmı aşağıda kaydedilen 6 § 1. maddesine:

“Herkes ... medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili nizalar ... konusunda karar verecek olan ... bir mahkeme tarafından davasının ... hakkaniyete uygun ... olarak görülmesini istemek hakkına sahiptir.”

ve 13. maddesine dayandırmıştır:

“Bu Sözleşme’de tanınmış olan hak ve özgürlükleri ihlal edilen herkes, ihlal fiili resmi görev yapan kişiler tarafından bu sıfatlarına dayanılarak yapılmış da olsa, ulusal bir makama etkili bir başvuru yapabilme hakkına sahiptir.”

A. AİHS'nin 6 § 1. maddesi

AİHM, başvuranın AİHS'nin 6 § 1. maddesi uyarınca sunduğu şikayetin esasının, yerel makamların başvuranın, Pendik Emniyet Müdürlüğü Binası'nın beşinci katından düşmesine ilişkin etkin bir cezai takibat başlatmamasına ilişkin olduğunu gözlemler. AİHM'nin görüşüne göre, başvuranın AİHS'nin 6. maddesine dayanarak yaptığı şikayeti, Sözleşme'ye taraf Devletler'in, 13. madde uyarınca AİHS'nin ihlal edilmesi durumunda etkin bir iç hukuk yolu sağlama yükümlülüğü ile bağlantılı değerlendirmek daha uygundur (bkz., *Kaya/Türkiye*, 19 Şubat 1998 tarihli karar, *Hüküm ve Karar Raporları* 1998 I, sayfa 329, § 105, ve *Aksoy/Türkiye*, 18 Aralık 1996 tarihli karar, *Raporlar* 1996 VI, sayfa 2286, § 93).

AİHM sonuç olarak AİHS'nin 6 § 1. maddesinin ihlal edilip edilmediği hususunda karar varmayı gerekli görmemektedir.

B. AİHS'nin 13. maddesi

Taraflar, soruşturmanın etkinliği hususunda sunmuş oldukları görüşlere, AİHS'nin 2. maddesi açısından değinmişlerdir.

Yukarıda kaydedilen bulguları ve içtihatı (*Nesibe Haran/Türkiye*, no. 28299/95, § 91, 6 Ekim 2005, *Nachova ve Diğerleri/Bulgaristan [BD]*, no. 43577/98 ve 43579/98, §§ 120-123, 6 Temmuz 2005, ve *Makaratzis*, § 86) ışığında AİHM, 13. madde bağlamında ayrıca bir meselenin ortaya çıkmadığı kanısındadır.

YUKARIDAKİ GEREKÇELERE DAYANARAK AİHM,

1. Yetkili makamların, başvuranın düşmesine ilişkin sorumlu oldukları iddiası hususunda AİHS'nin 2. maddesinin ihlal edilmemiş olduğuna,
2. Yetkili makamların, tam ve etkin bir soruşturma yürütmedikleri iddiası hususunda AİHS'nin 2. maddesinin ihlal edilmemiş olduğuna,
3. Başvuranın düşmesi hususunda AİHS'nin 3. maddesi uyarınca ayrıca bir meselenin ortaya çıkmadığına,
4. Başvuranın, polis gözetimi altında tutulurken kötü muameleye maruz kaldığına dair iddiaları hususunda AİHS'nin 3. maddesinin ihlal edilmemiş olduğuna,
5. AİHS'nin 6 § 1. maddesinin ihlal edilip edilmediğine karar vermenin, gerekli olmadığına,
6. AİHS'nin 13. maddesi uyarınca ayrıca bir meselenin ortaya çıkmadığına *karar vermiştir*.

İşbu karar, İngilizce hazırlanmış ve Mahkeme İç Tüzüğü'nün 77 §§ 2. ve 3. maddeleri uyarınca 2 Mart 2006 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

Vincent BERGER
Yazı İşleri Müdürü

Boštjan M. ZUPANČIČ
Başkan